

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

J. Chmielewski

Nr 17 (246)

R. VIII: 2010

Data odczytu: 5.5.2010

Data wydania: 5.5.2010

806. spotkanie

Stanisław Poręba
Tadeusz Rauchfleisz

Z dziejów grudziądzkiej rodziny Chmielewskich: Julian (1895-1940) i Eugeniusz (1930-2008)

I.

Julian CHMIELEWSKI (ur. 18 IV 1895, Sulnówek k. Świecia n. Wisłą – zginął IV-V 1940, Charkow, Rosja), bankowiec, filomata, powstaniec wielkopolski, oficer rezerwy artylerii WP.

Syn Józefa i Wiktorii z Ratkowskich. Do gimnazjum uczęszczał w Świeciu, gdzie był członkiem tajnego Towarzystwa im. T. Zana. Maturę zdał w Toruniu (1922, kurs wojenny, humanistyczny). Okresowo studiował prawo i ekonomię na Uniwersytecie Poznańskim.

Po wybuchu I wojny światowej został powołany do armii niemieckiej. Służył w artylerii, uzyskał stopień oficerski i walczył na froncie zachodnim. Po zakończeniu wojny przebywał w Poznaniu, gdzie po wybuchu Powstania Wielkopolskiego wstąpił do Wojska Wielkopolskiego, jako ppor. 2. Pułku Artylerii Ciężkiej (PAC) w Poznaniu (1918).

Następnie służył w 15. PAC w Bydgoszczy (por., 1919-1921). Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej. W 1921 r. odszedł z wojska i podjął pracę w Banku Dyskontowym w Bydgoszczy. Następnie pracował w oddziale grudziądzkim tego samego banku. Od 1930 r. był dyrektorem technicznym Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Grudziądza.

Członek Związku Filomatów Pomorskich, Polskiego Związku Zachodniego i Związku Oficerów Rezerwy VIII Okręgu Korpusu w Toruniu.

Po wybuchu II wojny światowej por. Batalionu Obrony Narodowej „Grudziądz”, wchodzącego w skład 16 Pomorskiej Dywizji Piechoty. Uczestnik walk nad Osą i Bzurą. Po 17 IX 1939 r. dostał się do sowieckiej niewoli. Jeniec w Starobielsku. Zamordowany przez Rosjan w Charkowie.

Żona: Leokadia z Hinców (ślub 4 VI 1924).

Dzieci: Halina
 Henryk
 Eugeniusz (1930-2008)

II.

Eugeniusz CHMIELEWSKI Urodzony 22.11.1930 r. w Grudziądzu, z zawodu technik – mechanik. Ojciec – Julian, Matka - Leokadia z domu Hinc, była księgową.

W okresie okupacji niemieckiej był uczniem niemieckiej szkoły podstawowej w Grudziądzu przy ul. Curie -Skłodowskiej. Po zakończeniu działań wojennych uczęszczał do Państwowego Gimnazjum przy ulicy Sienkiewicza (obecnie I Liceum Ogólnokształcące). W 1948 r., po 3-letnim gimnazjum zdał w tejże szkole tzw. „małą maturę”.

Później uczęszczał do 3-letniego Liceum Mechanicznego, w którym w 1951 r., uzyskał tytuł technika mechanika. Skierowany został nakazem pracy, do Kraśnickiej Fabryki Wyrobów Metalowych w Kraśniku (Lubelszczyzna). Po 4-letniej pracy przeniósł się do Pomorskiej Odlewni i Emalierni w Grudziądzu, w której, w charakterze konstruktora i kierownika Pracowni Prototypowo-Badawczej przepracował 36 lat, do czasu uzyskania grupowego zwolnienia. Prowadził też pracownię fotograficzną w zakładzie.

Już w czasie pracy w Kraśniku wykazywał zainteresowania historią tego miasta a także Lublina. Zainteresowania te przeniósł do Grudziądza i zaczął zbierać materiały związane z historią miasta.

Był miłośnikiem dziejów Grudziądza, bibliofilem, kolekcjonerem ekslibrisów. Wygłaszał liczne odczyty, współpracował z lokalną prasą, w której publikował artykuły i notaki na tematy historyczne. Działał też w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, w Komisji Opieki nad Zabytkami i Towarzystwie Opieki nad Zabytkami.

Był też długoletnim członkiem Zarządu Grudziądzkiego Towarzystwa Kultury. Należał do grupy inicjatorów wydawania „Kalendarza Grudziądzkiego”, i był członkiem zespołu redakcyjnego „Kalendarza” od chwili jego powstania. W nim też publikował swoje opracowania.. Należał do grupy założycieli Koła Miłośników Dziejów Grudziądza. Był współautorem sprawozdań z działalności KMDG.

W ramach KMDG działał w Kole Miłośników Książki i Ekslibrisu, Radzie Redakcyjnej biuletynu „Grudziądz” oraz Koła Kolekcjonerów Pamiątek o Grudziądzu.

Od chwili założenia KMDG był jego sekretarzem i kronikarzem a po śmierci Edwina Brzostowskiego – przewodniczącym. W KMDG wygłosił ogółem 82 odczyty.

Zmarł w dniu 11 marca 2008 r. w Grudziądzu.

III.

Literatura:

- Akta rodziny Chmielewskich w Grudziądzu.
- Almanach miasta Grudziądza na rok 1936, Grudziądz 1936, s. 23 (fot.).
- Chmielewski E., Biogram Juliana Chmielewskiego (1895-1940). [mszp. Zbiory KMDG w Grudziądzu].
- Filomaci pomorscy, Gdańsk 1975, s. 54.
- Księga adresowa Ziemi Zachodnich... 1937-1938, Gdynia [1937], s. 45.
- Miasto Grudziądz (Druk reklamowo-informacyjny...), Grudziądz 2005, s. 12, 13.
- Nasi najbliżsi, Katyń-Twer, Toruń 1995, s.20 (fot.) – 21, 101.
- Poręba S., Grudziądzka Lista Katyńska, „Gazeta Grudziądzka” 2000, nr 17, s. 9.

- Poręba S., Ludzie dawnego Grudziądza. Julian Chmielewski (1895-1940), „ILU-STROWANY KURIER POLSKI” [wyd.1] 1991, nr 157, s. 4.
- Tucholski J., Mord w Katyniu..., Warszawa 1996, s. 393.
- Wojsko Polskie 1919 r., Koszalin 1986, cz. II, s. 55, poz.12.
- Z Żałobnej Karty: Eugeniusz Chmielewski, w: Kalendarz Grudziądzki 2009, Grudziądz 2008, s. 192 (fot.).

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.